

פתוח לחנוכה אוהב להיות בבית!?

מיוחדת היא מצוות נר חנוכה מכל המצוות האחרות, שבכל המצוות הדגש הוא פנימה, אדם אל עצמו ואל משפחתו, אך בנר חנוכה יש עניין מיוחד להאיר אל הרחוב, לפעול על המרחב הציבורי. מצווה מיוחדת זו מעוררת אותנו להסתכל על עצמנו לרגע:

- מתי נכון להתכנס פנימה ומתי לפנות החוצה?
האם אני מאוזן בקטע הזה?
- האם זה עניין של אופי ואישיות או של מצב אישי ותקופת חיים?
- האם יש מחיר אישי/משפחתי לפנייה החוצה
ומה אני/אנחנו/החברה מרוויחים מזה?



בימואלוס, בורקס ולוקמאס: זכרונות מחג החנוכה מתילדה כהן-סראנו (מתוך: Ynet)

כשמגיע חנוכה, אני נזכרת כיצד הדלקנו את החנוכייה בבית הורינו, במנורת שמן הזית הישנה, עם פתילות צמר גפן שאמא הייתה מכינה ומשחילה בהן מחטי אורן כדי שאלו יטיבו לבעור. רק לאחר שנת 1955 התחלנו להשתמש בחנוכיית נרות שקנינו בביקור בירושלים והבאנו למילאנו. אך עם הקידמה, אבד גם הקסם מלהבת השמן. אותה חנוכיית שמן ראשונה עומדת כעת מובטלת, תלויה בסלון דירתי. היא עשויה נחושת, מרוקעת בעיבוד פלורנטיני עתיק. בילדותי היא הייתה תלויה על קיר המטבח הגדול של בית הורי במילאנו. מקומה היה ניכר גם בהיעדרה, כיוון שהותירה מדי שנה פס שחור על גבי הקיר, שרק לפני הפסח נוקה בסיווד. בשעת הדלקת הנרות היה אבא קורא לכולנו סביב החנוכייה, כי על פי המנהג שלנו הייתה חנוכייה אחת לכולם, ולא אחת לכל אחד על פי המנהג האשכנזי. סבא ואחריו אבא, מנוחתם עדן, היו מדליקים את השמש ואחד לאחד את הפתילים, משמאל לימין.

אבא היה אומר את הברכות ומאוחר יותר היינו שרים גם את מזמור "מעוז צור", שלמדנו מהחיילים היהודים ששירתו בצבא האנגלי במהלך מלחמת העולם השנייה.

בתום מזמור "שיר חנוכה הבית לדוד", המסתיים במילים "לעולם אודך", אבי היה מוסיף ואומר: "מחר בערב נאכל את הבורקה".

הייתה זו שיטתו של אבא להזכיר לאמא להכין את הבורקס שכה אהב. אם ידע שהבורקס מוכנים ואין צורך להזכיר לה לעשות כן, היה אומר: "הערב נאכל את הבורקה" ובלילה האחרון של חנוכה היה אומר: "אמש אכלנו את הבורקה", כי לא חלף חג מבלי שנטעם מהמטעמים שאימא הכינה.

איזה זיכרון ילדות יש לכם מחנוכה?

חלומות

מילים: רחל שפירא | לחן: יאיר קלינגר

חלומות של אתמול
הם שלהבות נרעדות
לא יכול כל החושך
לכבות.

על מצע השלכת
החלומות מלחשים
רק פרחים מיובשים
דוהים בין הדפים.

חלומות של אתמול...

אל תסב את פניך
אתה מלא דברים כמוסים
אל תגיף את התריסים
חפש בין המילים.

חלומות של אתמול...

שיר בדרך אליך
נרקם בסבלנות אין קץ
הן תיקח ותאמץ אותו
אל לבך

חלומות של אתמול
הם שלהבות.



היכן מניחים נר חנוכה / מסכת שבת

תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ.
אם היה דר בעלייה - מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים.
ובשעת הסכנה - מניחה על שלחנו, ודיו.

מדוע האופציה המועדפת היא להדליק את הנר מבחוץ?

נר בשעת הסכנה / הרב יצחק וייס ז"ל

בענין הדלקת נר חנוכה בתוך הבית, מה ההיתר כעת לא להדליק בחוץ שלכאורה אין שום סכנה...?
אנכי מצאתי מקור לזה במגילת תענית, זה לשונה: "מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ ואם מתירא מן הלצים מניחה על פתח ביתו מבפנים ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו". והנה עכשיו בזמן הזה אין שעת הסכנה חלילה רק שרבו הליצים, אז מדליקין בפנים אצל הפתח. שהנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה, "אם ראית דור שהתורה חביבה עליו פזר, ואם ראית דור שאין התורה חביבה עליו, כנס, שנאמר עת לעשות לד' הפרו תורתך" לפיכך דורות הראשונים שהייתה התורה חביבה בעיניהם היו מניחים נר חנוכה מבחוץ על דרך יפוצו מעיינותיך חוצה, אבל הדורות הללו שנתמעטה התורה ולומדיה וחכמי הדור אין להם כח להשיב איש מדרכו הרעה, המשכילים בעת ההיא ימשכו ידיהם מלהאיר בתורתם בראש כל חוצות, מניח נר חנוכה בביתו ודיו להשיב מעון אנשי ביתו לבד, כמו שכתוב (משלי פרק ט, פסוק ח) "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך".

מה דעתכם על דבריו?
האם אתם מסכימים עם תיאור המציאות שהוא מניח?
האם מזדהים עם המענה שלו?

האם גם אתם שותפים לחרדה מההשפעות הסביבתיות על ילדיכם/עליכם?
אולי תרצו לשתף באחד החששות הללו, ובדרכי ההתמודדות שלכם.



בפני איזה מאכל חנוכה אתם לא עומדים?

כנות בשיווק / רועי בן יוסף-כנף, מאמן עסקי

כשאנחנו נמנעים לעשות משהו בעסק שלנו, זה יכול להיות להשיק מוצר חדש, לכתוב פוסטים או לגבות כסף אחד הכלים המרכזיים לעבודה הוא עבודה עם החלקים שבנו: הרבה פעמים יש חלק אחד שמשמיע את עצמו יותר מאחרים, והחלק הזה הוא הפחד. הפחד עושה תפקיד מדהים, של לשמור עלינו שלא ניפגע, שלא נתבזה או ניכשל, שלא נחוזה אכזבה, אבל הפחד הוא לא הקול היחיד שיש בתוכנו.

ברגע שאנחנו מצליחים להתחבר לאני הגבוה שלנו, אנחנו גם יכולים להתחיל לשמוע את הקולות הנוספים: לדוגמא את הקול של מה אנחנו צריכים בשביל לצאת לדרך הזו: ביטחון, מישהו קרוב שיהיה איתנו, אנחנו מתחילים לשמוע גם את קולה של התשוקה, שמתרגשת, שרוצה לצעוד, שרוצה ליהנות מהדרך, מהדבר שהלב שלנו חפץ לעשות, מלצאת החוצה לעולם. פתאום אני יכול לשמוע גם את קולו של האומץ, שרוצה אתגרים, שרוצה לפגוש, זה שנהנה מהמפגש עם הרגש, מהמפגש עם הכאב, הלוחם שבי.

הרבה פעמים אנחנו חושבים שאנחנו צריכים לבחור בין לנוע לבין להימנע, שיש החלטה אחת נכונה לקבל, אבל בדרך של חיבור לעצמנו, בהקשבה לכל הקולות שחיים בתוכנו, אנחנו יכולים למצוא דרך לצעוד קדימה בקצב ובדרך שהכי נכונה לנו. (הקטע מקוצר ומעובד לצורך הלימוד - מקור: kenut.co.il)

אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים / ד"ר סוס

בהצלחה!
הגיע היום.
אתה יוצא למקומות נפלאים!
אז שלום.

עם רגלים בנעלים
ועם שכל בראש -
תמצא את הדרך שלך,
אל תחשוש.
אתה יכול ויודע, מוכן ומזמן,
ואתה הוא זה שיחליט לאן.

תסתכל ברחובות, מלפנים, מאחור.
יש רחוב שתחליט: "לא כדאי לי לבחור."
עם רגלים טובות, ועם שכל לחשוב,
תזהר לא ללכת ברחוב קצת לא טוב.

אם בכלל לא תמצא
אף רחוב שתאהב -
תעזוב את העיר
ותצא למרחב.

אל שטח פתוח
לאויר ולרוח.

שם קורים הדברים, שתדע לך,
למטיילים עם רגלים וראש כמו שלך.

בהצלחה!
הגיע היום.
אתה יוצא למקומות נפלאים!
אז שלום.



האם ויתרתם פעם על משהו כי פחדת לצאת?
מהן אסטרטגיות ההתמודדות שלכם עם הפחדים הללו?

האוצר מתחת לגשר / סיפור חסידי

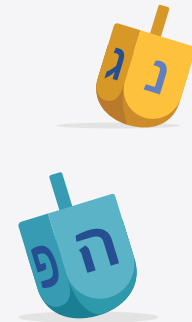
חסיד ושמו אייזיק מהעיר קראקא, חולם כמה פעמים שאם יסע לעיר הרחוקה פראג, ימצא שם אוצר, מתחת לאחד הגשרים הראשיים. הוא החליט לנסוע לפראג הרחוקה, אך לאכזבתו, הוא גילה שהוא לא יכול לחפור מתחת לגשר, משום ששם שומרים אנשי משמר המלך. הוא התעצב והולך אנה ואנה ליד הגשר. ראש השומרים שם לב ליהודי שמסתובב שוב ושוב סביבות הגשר, ושואלו לפשר מעשיו, ואייזיק סיפר לו על חלומו, ובתגובה השומר לועג לו, ואומר לו שגם הוא חלם חלום, שמתחת לתנור בביתו של יהודי ושמו אייזיק, בקראקא, (הוא אייזיק מושא הסיפור) מסתתר אוצר! הוא הוסיף, כמובן, שלדעתו, אסור להאמין לחלומות, ושהחסיד עשה שטות בבואו עד לפראג רק מכוח חלום. אז הבין החסיד שמטרת בואו לפראג הייתה רק כדי לשמוע זאת, ושבעצם האוצר נמצא ממש מתחת לאפו. חזר לביתו, חפר מתחת לתנור, מצא את האוצר והתעשר, ובנה בכסף בית כנסת על שמו.

פעמים רבות האוצר לא נמצא בחוץ, הוא נמצא בפנים!
קרה לכם שחיפשתם את האוצר בהונלולו ובסוף הוא היה בחצר ביתכם?

התגברות האור כהתגברות הרצון בתיקון עולם / מסכת עבודה זרה

אדם הראשון וחנוכה הראשון

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ:
כֵּן שָׂרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן יוֹם שְׁמִתְמַעֵט וְהוֹלֵךְ,
אָמַר: אֲוִי לִי, שְׂמָא בְּשִׁבִּיל שְׁסַרְחִתִּי עוֹלָם חֶשֶׁךְ בְּעֵדֵי יְחִוָּר לְתַהוּ וְבִהוּ,
זֶה הָיָה מִיתָה שְׁנִקְנֶסָה עָלַי מִן הַשָּׁמַיִם.
עָמַד וַיֵּשֶׁב שְׁמוֹנֶה יָמִים בְּתַעֲנִית וּבְתַפִּלָּה.
כֵּן שָׂבָא תְּקִיפַת טַבַּת וְרָאָה יוֹם שְׁמִאֲרִיךְ וְהוֹלֵךְ,
אָמַר: מִנְהֶגוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא,
הֵלֶךְ וְעָשָׂה שְׁמוֹנֶה יָמִים טוֹבִים.
לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת עָשָׂאָם לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ יָמִים טוֹבִים.



המנורה / בנימין זאב הרצל

בראשונה דולק נר אחד, עוד אחד, ועוד אחד. החושך יחלוף כליל. בתוך הצעירים, בני דלת העם, ייבקע האור בראשונה, ואחר יליו עליהם האחרים, אוהבי הצדק והאמת, החופש והקידמה האנושית, היופי, ובהיות הנרות כולם דולקים, ישתאו וישמחו על העבודה שנעשתה. ואין לך תפקיד חשוב ומביא אושר יותר מתפקיד השמש, משרת האור.

מה דעתכם על קביעתו האופטימית של הרצל?

נר חנוכה / הרב קוק



בעיתים נורמליות הננו מרגישים בקרבנו אומץ של הכרזה פומבית, ידעו כל באי עולם המתהלכים בארצות החיים כי אור עולם לנו, ומאיתנו קרניים להנהיר בהם ועל ידם ארץ וחוצות, ומצוות נר חנוכה, הסמל הקדוש הזה, היא להניחה על פתח ביתו מבחוץ.

אמנם בשעת הסכנה, בזמן שרוחות רעות מנשבות בעולם... בוז ומשטמה על כל קנייני קודשו... אז הנהרה שמבחוץ לא תוכל להגיה את המחשכים העבים שהם שולטים שם. אז יפנה ישראל אל ביתו ואל שולחנו, אל קנייני תרבותו הפנימיים... והנר הזה, סמל נצחוננו, מניחו על שולחנו, להאיר על ידו את אורח חייו והארת נשמתו.

מה אתם רואים בתמונה,
אלו תחושות התמונה מעלה בכם?
הייתם מדליקים נר חנוכה מול צלב קרס?

אני ואתה נשנה את העולם

אריק איינשטיין

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כבר כולם,
אמרו את זה קודם לפני,
לא משנה - אני ואתה נשנה את העולם.

אני ואתה ננסה מהתחלה,
יהיה לנו רע, אין דבר זה לא נורא,
אמרו את זה קודם לפני,
זה לא משנה - אני ואתה נשנה את העולם.

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כבר כולם,
אמרו את זה קודם לפני,
לא משנה - אני ואתה נשנה את העולם.

אוהב להיות בבית

אריק איינשטיין

יש אנשים שמטפסים על הרים
יש אנשים שצונחים מגבהים
יש אנשים שרוכבים על סוסים
יש כאלה שגומאים מרחקים

אבל אני אוהב להיות בבית
עם התה והלימון והספרים הישנים
כן, אני אוהב להיות בבית
עם אותה האהובה ועם אותם ההרגלים
אוהב להיות בבית

יש אנשים שצדים נמרים
יש אנשים שדולים פנינים
יש אנשים שבונים מגדלים
יש כאלה שצמים חודשים

אבל אני אוהב להיות בבית
עם התה והלימון והספרים הישנים
כן, אני אוהב להיות בבית
עם אותה האהובה ועם אותם ההרגלים
אוהב להיות בבית.



איפה אתם כרגע בין "אוהב להיות בבית"
ולבין "נשנה את העולם"?

נר, איש וביתו / ערנ שפיר

שאלה: מה עיקר מצוות חנוכה?

תשובה: כל שלא אמר שלשה דברים אלו בחנכה לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: נר, איש, וביתו.

נר – על שום האור אותו אנו מצווים להאיר בעולמות, שנאמר: "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז), האור הא-לוהי המשתקף בנשמתנו אשר מדליקה נרות בעולם.

איש – על שום שנאמר: "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב" (תהילים לד, יג), להיות איש/ה חפצה/חיים, אוהבת/ת ורואה בכל טוב פשוט, נס.

וביתו – על שום שנאמר: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" (שמות א, א), על שלקחו עימם בני ישראל את ארץ ישראל במסעם מצרימה ומשעה ששבנו לארצנו, ביתו, היא ארצנו הטובה, שנאמר: "כי ה' אלהינו מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ונהמת יצאים בבקעה ובקר" (דברים ח, ז).

וענין הבית מצריך עין נוסף, וצריך ללמד ולעצן בין הבית האריק איינשטיין, אבל אני אוהב להיות בבית, עם התה והלימון והספרים הישנים, כן, אני אוהב להיות בבית עם אותה האהובה ועם אותם ההרגלים, לבין מציאות של היכן שאנו אוהבים הוא הבית, בית שרגלינו יכולים לעזב, אך לא לבנו (אוליבר ונדל הלמס).

ובחנכה אנחנו מצווים לאהב ולהרבות אורות לסזק את היותנו חיים ופועלים במרחב ביתנו.

סוד הנרות, אינו בהיותם מאירים,

סוד הנרות, אינו בראיתנו את אורם,

סוד הנרות, הנו באורנו המואר מאורם,

סוד הנרות, הנו במעשינו המאירים בעולמות.

מי יתן ונזכה גם בחנוכה להמשיך להרבות אורות בעולמות פה ושם.